

**Raport z Monitoringu i Ewaluacji
Wojewódzkiego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na lata 2017-2020 za 2020 rok**

Lublin, 13 lipca 2021 r.

Spis treści:

Wstęp.....	5
I. Metodologia monitoringu i ewaluacji Programu	6
II. Realizacja obszarów działań oraz kierunków Programu w 2020 r.	7
III. Realizacja działań i wskaźników Programu w 2020 r. Wnioski oraz rekomendacje	9
Podsumowanie.....	23

WYKAZ SKRÓTÓW:

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

LUW – Lubelski Urząd Wojewódzki

CAS – Centralna Aplikacja Statystyczna

KPPPwR – Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

WPPPwR – Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

WPPiRPA – Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

NGO – Sektor pozarządowy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

Wstęp

Przemoc w rodzinie jest problemem wieloaspektowym. Dotyka m.in. takich obszarów jak: zdrowie, układ relacji wewnątrzrodzinnych, sytuacja ekonomiczna rodziny. Dotyczy także najbliższego otoczenia osób pokrzywdzonych, a szczególnie dzieci, będących jej świadkami. Przemoc jako złożone zjawisko wymaga systemowego podejścia i zaangażowania instytucji i służb poszczególnych szczebli, których zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie precyzuje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, z późn. zm.).

Definicja przemocy w rodzinie może być różnorako rozumiana. Spory definicyjne w tym zakresie dotyczą nie tylko środowiska naukowego, ale też społeczeństwa, postrzegającego to zjawisko w różny sposób. Zgodnie z powyższą ustawą poprzez przemoc w rodzinie rozumie się jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Trudno jest określić skalę problemu przemocy w rodzinie w województwie lubelskim, a wynika to przede wszystkim z trudności związanych z uzyskaniem wiarygodnych informacji w tym zakresie. Osoby doświadczające przemocy często nie korzystają z pomocy instytucjonalnej z powodu poczucia wstydu, lęku i przekonania o nieuchronności swojego losu. Jest to więc niejednokrotnie zjawisko ukryte. Pomimo prowadzonych przez ostatnie lata działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, zdarza się, że osoby doświadczające przemocy spotykają się z negatywnymi reakcjami świadków przemocy oraz przedstawicieli służb. Odczuwają również brak informacji na temat mechanizmów przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania pomocy lub na temat obowiązujących procedur interwencyjnych i prawnych. W przypadku sprawców przemocy w rodzinie, brakuje konstruktywnych przekazów, odnoszących się zarówno do konsekwencji stosowania przemocy, jak i możliwości radzenia sobie ze złością czy agresją¹.

Według art.6 ust.6 pkt 1 ww. ustawy, zadaniem własnym samorządu województwa jest w szczególności opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W dniu 30 grudnia 2016 r. Sejmik Województwa Lubelskiego, uchwałą Nr XXV/361/2016, przyjął Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata

¹ *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku*, PARPA, Warszawa 2020

2017-2020. Program opracowano w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Lublinie przy współudziale ekspertów zewnętrznych. Stanowi on część Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

I. Metodologia monitoringu i ewaluacji Programu

Istotnym elementem jest systematyczne monitorowanie skali i charakteru występowania zjawiska przemocy w rodzinie w województwie lubelskim. Jednostką bezpośrednio odpowiedzialną za niniejsze działanie jest ROPS w Lublinie. Monitorowanie i ewaluacja celów Programu jest procesem systematycznego zbierania informacji o efektach wdrażania zadań przez ROPS w Lublinie. Raport opracowano na podstawie danych własnych jednostki, które zostały przekazane przez podmioty współpracujące oraz na podstawie zrealizowanych przez jednostkę zadań.

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto następujące definicje monitoringu i ewaluacji:

- Monitoring – proces sprawdzania postępu osiągania założonych rezultatów przedsięwzięcia. Monitoring wykorzystuje analizę danych ilościowych i jest prowadzony w sposób ciągły podczas trwania całego przedsięwzięcia.
- Ewaluacja – polega na analizie prowadzonych działań, której fundamentem jest ocena ich jakości i efektów w oparciu o określone kryteria. W procesie ewaluacji poszukiwane są odpowiedzi o przyczyny osiągniętych rezultatów (sukcesów i porażek).²

Raport zawiera analizę i ocenę stopnia wykonania założonych celów Programu oraz identyfikację czynników, które mogły mieć wpływ na osiągnięty stan.

² Ewaluacja gminnych i powiatowych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Poradnik, ROPS w Krakowie, Kraków 2015.

II. Realizacja obszarów działań oraz kierunków Programu w 2020 r.

Celem strategicznym Programu było zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie województwa lubelskiego. Wskazano także obszary, kierunki, działania oraz wskaźniki. Poniżej przedstawiono w ujęciu tabelarycznym opis realizacji obszarów i kierunków WPPPwR za 2020 r. Założenia Programu pod kątem obszarów działania zostały zrealizowane.

Tabela 1. Realizacja Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 w 2020 r.

Obszar działania/ Kierunek/ Działanie	Realizacja (TAK/NIE)
Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna	TAK
Kierunek 1.1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie	NIE
Działanie 1.1.1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa, w tym w odniesieniu do gmin, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie	NIE
Kierunek 1.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie	NIE
Działanie 1.2.1. Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych które: – obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie, – opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania, – promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby sprawujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, – promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomocy dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc.	NIE
Kierunek 1.3. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	TAK
Działanie 1.3.1. Opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie	TAK
Działanie 1.3.2. Wsparcie realizacji programów profilaktycznych	TAK
Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	TAK
Kierunek 2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	TAK
Działanie 2.1.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej, rodzinnej	TAK

Obszar działania/ Kierunek/ Działanie	Realizacja (TAK/NIE)
Kierunek 2.2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	TAK
Działanie 2.2.1. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	TAK
Działanie 2.2.2. Wspieranie działań organizacji udzielających specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	TAK
Działanie 2.2.3. Wspieranie i promowanie projektów na rzecz pomocy osobom i/lub rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie	TAK
Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie	TAK
Kierunek 3.1. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie	TAK
Działanie 3.1.1. Opracowanie ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	TAK
Działanie 3.1.2. Wspieranie realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i/lub penitencjarnych	TAK
Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	TAK
Kierunek 4.1. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	TAK
Działanie 4.1.1. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdym województwie, poprzez: • utworzenie i aktualizację bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie poszczególnych służb na poziomie województwa oraz umieszczenie jej na stronach internetowych instytucji wojewódzkich i okręgowych, • nawiązanie współpracy pomiędzy takimi osobami w celu wypracowania wspólnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb.	TAK
Kierunek 4.2. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	TAK

Obszar działania/ Kierunek/ Działanie	Realizacja (TAK/NIE)
Działanie 4.2.1. Organizowanie szkoleń w oparciu o wytyczne, dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych, służby więziennej, innych podmiotów mogących być członkami zespołów interdyscyplinarnych/grup roboczych	TAK
Kierunek 4.3. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	NIE
Działanie 4.3.1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia	NIE

Wśród działań realizowanych w 2020 r. znalazły się działania informacyjne, szkoleniowe, profilaktyczne oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i realizacji programów oraz oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Realizacja wszystkich kierunków i działań w każdym roku obowiązywania Programu nie jest obowiązkowa.

III. Realizacja działań i wskaźników Programu w 2020 r. Wnioski oraz rekomendacje

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna

Kierunek 1.1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Działanie 1.1.1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa, w tym w odniesieniu do gmin, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba opracowanych diagnoz – 0

W roku 2020 nie opracowano diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa, gdyż w roku 2019 przeprowadzono badanie społeczne pn. „Diagnoza skali przemocy w rodzinie, charakterystyka osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc w rodzinie oraz rodzaje działań instytucjonalnych przeciwdziałających zjawisku przemocy w rodzinie”, które wykorzystane zostanie do dokonania diagnozy na potrzeby nowej

edycji WPPPwR. Kolejna diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie zostanie opracowana w ramach WPPPwR na lata 2022-2024.

Kierunek 1.2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie

Działanie 1.2.1. Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych, które:

- obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiającej jej stosowanie,
- opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
- promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby sprawujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomocy dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc.

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych – 0

W roku 2020 nie prowadzono ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych, a jedynie upowszechniano informacje w tym zakresie na stronie internetowej ROPS w Lublinie. W 2020 r. zamieszczono informacje nt. kampanii „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem”.

Kierunek 1.3. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działanie 1.3.1. Opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba opracowanych i realizowanych wojewódzkich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 1

W 2020 r., po nieznacznych modyfikacjach, dokonano przedłużenia WPPPwR na lata 2017-2020, w tym ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie, do roku 2021 (uchwała Nr XXII/371/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.). W 2021 r. zostanie opracowany nowy wojewódzki program (na lata 2022-2024), w tym ww. ramowy program.

W ramach Programu realizowano obowiązek sprawozdawczy na szczeblu krajowym i wojewódzkim. Sporządzono Raport z przeprowadzonych szkoleń dla pracowników pierwszego kontaktu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Sprawozdanie z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (KPPPwR) za okres od stycznia do grudnia 2019 roku. Przygotowano także Raport z Monitoringu i Ewaluacji WPPPwR na lata 2017-2020 za 2019 r.

Działanie 1.3.2. Wsparcie realizacji programów profilaktycznych

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba programów objętych wsparciem – 1
- liczba podmiotów realizujących programy objęte wsparciem – 1

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez ROPS w Lublinie na podzadanie wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020, tj. „Wspieranie programów i/lub pomocy psychologicznej i/lub terapeutycznej i/lub samopomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych” zrealizowano projekt Stowarzyszenia „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin. W ramach zadania przygotowano i dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne i ulotki. Materiały i ulotki przekazano do GOPS, MOPS, placówek oświatowych, Urzędu Gminy, Urzędów Miast i placówek służby zdrowia z terenu województwa lubelskiego oraz do beneficjentów zadania.

Wnioski w zakresie Obszaru 1:

1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa została przeprowadzona na potrzeby kolejnej edycji WPPPwR. Celem niniejszego badania było zdiagnozowanie skali problemu przemocy w rodzinie, dokonanie charakterystyki osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób stosujących przemoc, a także określenie rodzajów działań podejmowanych przez podmioty działające w tym obszarze. Badanie umożliwiło przeprowadzenie analizy porównawczej sytuacji w województwie lubelskim na przestrzeni kilku lat, a na podstawie jego wyników sformułowano rekomendacje dla działań na szczeblu wojewódzkim.
2. Działania w zakresie prowadzenia kampanii społecznych koncentrowały się przede wszystkim na przekazywaniu i upowszechnianiu informacji na temat inicjatyw realizowanych przez podmioty na szczeblu krajowym.

3. Dokonano przedłużenia WPPPwR na lata 2017-2020, w tym ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie, do roku 2021.
4. Realizowano obowiązek sprawozdawczy na szczeblu krajowym i wojewódzkim.
5. Działania profilaktyczne prowadzono w ramach otwartego konkursu ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Lubelskiego z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, ogłoszonego 31.01.2020 r. Odbywały się one poprzez dofinansowanie zadania realizowanego przez lokalną organizację pozarządową, w ramach którego dystrybuowano materiały profilaktyczne.

Rekomendacje w zakresie Obszaru 1:

1. Przeprowadzenie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze województwa należy uwzględnić w kolejnej edycji WPPPwR.
2. Należy upowszechniać wyniki badań i diagnoz dotyczących przemocy wśród pracowników służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz mieszkańców województwa. Wiedza i świadomość, że dana sytuacja wymaga interwencji stanowi wsparcie w procesie wzmocnienia konstruktywnych postaw.
3. Należy upowszechniać informacje nt. zjawiska przemocy w rodzinie np. poprzez kolportaż bezpłatnych publikacji edukacyjno-informacyjnych wśród ogółu społeczeństwa.
4. Kampanie informacyjne/działania informacyjno-edukacyjne powinny zawierać informacje na temat rodzajów przemocy, objawów i następstw występowania przemocy. Powinny zawierać także wskazówki jak przeciwdziałać przemocy w rodzinie oraz gdzie zgłosić się po pomoc z podkreśleniem, że problem może być zgłoszony anonimowo.
5. Należy włączać się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy.
6. W dalszym ciągu należy prowadzić działania o charakterze profilaktycznym, aby w porę pomóc rodzinie w rozwiązywaniu pojawiających się problemów oraz zachęcać organizacje pozarządowe do prowadzenia działań w tym zakresie.

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Kierunek 2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Działanie 2.1.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej, rodzinnej

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych – 5000
- liczba lokalnych kampanii społecznych –1

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- Na stronie internetowej ROPS w Lublinie zamieszczono informacje na temat:
 - Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłpstwem,
 - Raportu z badania: „Diagnoza skali przemocy w rodzinie, charakterystyka osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc w rodzinie oraz rodzaje działań instytucjonalnych przeciwdziałających zjawisku przemocy w rodzinie”. Grudzień 2019 r.,
 - Procedury Niebieskiej Karty w czasie pandemii,
 - Grupy wsparcia on-line dla kobiet z doświadczeniem przemocy, w tym przemocy seksualnej,
 - publikacji „Przemoc w domu a kwarantanna – przewodnik prawny” opracowanego przez specjalistów Fundacji Feminoteka,
 - uruchomienia przez Ośrodek Terapii Uzależnień „Radzimowice” bezpłatnej infolinii pomocowej w czasie kwarantanny domowej,
 - „Informatora o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim”,
 - zmian w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i innych ustawach - procedura szybkiego reagowania wobec sprawców przemocy,
 - Funduszy norweskich na zapobieganie przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz wsparcie służby więziennej (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej).
- W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez ROPS w Lublinie na podzadanie wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020, tj. „Wspieranie programów i/lub pomocy psychologicznej i/lub terapeutycznej i/lub samopomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych” zrealizowano projekt Stowarzyszenia „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin. W ramach zadania przygotowano i dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne i ulotki oraz umieszczano informacje na stronie internetowej organizacji. Materiały i ulotki przekazano do GOPS, MOPS, placówek oświatowych, Urzędu Gminy, Urzędów Miast i placówek służby zdrowia z terenu województwa lubelskiego oraz do beneficjentów zadania.

Kierunek 2.2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Działanie 2.2.1. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba lokalnych telefonów zaufania – 1
- czas dostępności telefonu – całodobowy
- liczba rozmów i interwencji – telefon prowadzi Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie

W ramach zwiększania dostępności do lokalnych telefonów zaufania, w „Informatorze o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim” zamieszczonym na stronie internetowej ROPS w Lublinie, udostępniono informację, że w województwie lubelskim działa bezpłatny, całodobowy numer telefonu 987, obsługiwany przez Centrum Informacyjne dla Ofiar Przestępstw i Wykroczeń oraz Osób Bezdomnych, przy Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego LUW w Lublinie.

Działanie 2.2.2. Wspieranie działań organizacji udzielających specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba działań objętych wsparciem – 3
- liczba podmiotów realizujących działania objęte wsparciem – 2

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez ROPS w Lublinie na podzadanie wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020, tj. „Wspieranie programów i/lub pomocy psychologicznej i/lub terapeutycznej i/lub samopomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych” zrealizowano 2 projekty (liczba beneficjentów: 210):
 - Stowarzyszenie „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin. Kwota dotacji: 9 576,00 zł, W ramach zadania zorganizowano poradnictwo indywidualne psychologiczne, prawne i socjalne oraz grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w związku z używaniem alkoholu. W zadaniu uczestniczyło 108 osób, z czego 98 osób skorzystało z poradnictwa, a 10 osób z grupy wsparcia.
 - Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym, „AGAPE”, ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin. Kwota dotacji: 11 424,00 zł.
W ramach zadania prowadzono poradnictwo indywidualne psychologiczne, poradnictwo i konsultacje indywidualne prawne oraz poradnictwo i indywidualne konsultacje socjalne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie z problemem uzależnienia od alkoholu. W zadaniu uczestniczyło 102 osoby.

- Wydano rekomendację dla Stowarzyszenia „Kontakt” ul. Skierki 12, 20-601 Lublin.

Działanie 2.2.3. Wspieranie i promowanie projektów na rzecz pomocy osobom i/lub rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba działań objętych wsparciem – 9
- liczba podmiotów realizujących projekty objęte wsparciem – 7

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- Na stronie internetowej ROPS w Lublinie zamieszczono informacje na temat:
 - Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem organizowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości i Prokuraturę Krajową,
 - Procedury Niebieskiej Karty w czasie pandemii opracowanej przez Fundację Feminoteka,
 - Interwencyjnych grup wsparcia on-line dla kobiet z doświadczeniem przemocy, w tym przemocy seksualnej prowadzonych przez Fundację Feminoteka,
 - publikacji „Przemoc w domu a kwarantanna – przewodnik prawny” opracowanego przez specjalistów Fundacji Feminoteka,
 - uruchomienia przez Ośrodek Terapii Uzależnień „Radzimowice” bezpłatnej infolinii pomocowej w czasie kwarantanny domowej,
 - „Informatora o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim” (ROPS w Lublinie),
 - Funduszy norweskich na zapobieganie przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz wsparcie służby więziennej (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej).
- W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez ROPS w Lublinie na podzadanie wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020, tj. „Wspieranie programów i/lub pomocy psychologicznej i/lub terapeutycznej i/lub samopomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych” zrealizowano 2 projekty (liczba beneficjentów: 210):
 - Stowarzyszenie „Kontakt”, ul. Skierki 12, 20-601 Lublin. Kwota dotacji: 9 576,00 zł. W ramach zadania zorganizowano poradnictwo indywidualne psychologiczne, prawne i socjalne oraz grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w związku z używaniem alkoholu. W zadaniu uczestniczyło 108 osób, z czego 98 osób skorzystało z poradnictwa, a 10 osób z grupy wsparcia.

- Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym, „AGAPE”, ul. Bernardyńska 5, 20-109 Lublin. Kwota dotacji: 11 424,00 zł.

W ramach zadania prowadzono poradnictwo indywidualne psychologiczne, poradnictwo i konsultacje indywidualne prawne oraz poradnictwo i indywidualne konsultacje socjalne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie z problemem uzależnienia od alkoholu. W zadaniu uczestniczyło 102 osoby.

Wnioski w zakresie Obszaru 2.:

1. Realizacja działań dla osób doświadczających przemocy odbywała się przede wszystkim poprzez udzielanie poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz prowadzenie grup wsparcia. Z uwagi na epidemię COVID-19 zadania realizowano zgodnie z zasadami bezpieczeństwa sanitarnego i obowiązującymi obostrzeniami.
2. Na stronie ROPS w Lublinie dostępny jest „Informator o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim”; dotyczący aktualnej oferty pomocowej, opracowany w poprzednich latach. Informator jest na bieżąco (w miarę potrzeb) aktualizowany.
3. W ramach zwiększania dostępności do lokalnych telefonów zaufania dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie publikowano informacje o całodobowym telefonie o zasięgu wojewódzkim, prowadzonym przez Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie. Sektor NGO nie jest zainteresowany tego typu działaniem, gdyż możliwości ich finansowania ograniczają się do dotacji w ramach trybu konkursowego i pozakonkursowego. Brak ciągłości finansowania utrudnia planowanie działań w tym zakresie.
4. ROPS w Lublinie promował na stronie internetowej projekty na rzecz pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Współpracowano w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami.

Rekomendacje w zakresie Obszaru 2.:

1. Wsparcie lokalnego systemu pomocy dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie poprzez rozwijanie współpracy z podmiotami realizującymi programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Spotkania informacyjne dla przedstawicieli NGO na temat procedury otwartych konkursów, zachęcające do udziału i realizacji powyższych działań.
3. Przedmiotową problematykę należy upowszechniać w ramach tematyki szkoleniowej oraz uwzględniać w otwartych konkursach ofert.
4. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, a w szczególności uzyskanie długotrwałych efektów w tym zakresie powinno uwzględniać równoległą pracę ze sprawcami przemocy w kierunku zmiany ich zachowań.

5. Działania dedykować należy nie tylko poszczególnym grupom osób doświadczających przemocy, ale także całym rodzinom, organizując dla nich kompleksowe wsparcie.
6. Zapewnienie dostępności do programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin uwikłanych w przemoc.
7. Bieżąca aktualizacja i udostępnianie na stronie internetowej ROPS w Lublinie „Informatora o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim” i upowszechnianie informacji posiadanych przez inne instytucje.
8. Udostępnianie i promowanie na stronie internetowej ROPS w Lublinie projektów na rzecz pomocy osobom i/lub rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Kierunek 3.1. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie

Działanie 3.1.1. Opracowanie ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie – 1

W związku z przedłużeniem WPPPwR na lata 2017-2020 do roku 2021 (uchwała Nr XXII/371/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.) nie było konieczności opracowywania w 2020 r. nowego ramowego programu od podstaw. Realizacja działania 3.1.1. Opracowanie ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie została zaplanowana na 2021 rok na potrzeby nowej edycji wojewódzkiego programu. W związku z tym, że WPPPwR na rok 2021 (kontynuacja na lata 2017-2020) został podjęty nową uchwałą, przyjmuje się, że ramowy program, będący jego częścią, został w 2020 r. opracowany.

Działanie 3.1.2. Wspieranie realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i/lub penitencjarnych

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie objętych wsparciem – 1

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- W ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez ROPS w Lublinie na podzadanie wynikające z Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020, tj. „Wspieranie programów i/lub pomocy psychologicznej i/lub terapeutycznej i/lub samopomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych” zrealizowano 1 projekt (liczba beneficjentów: 31):
 - Stowarzyszenie Profilaktyki i Psychoterapii Uzależnień „Pomocni Ludziom”, ul. Fabryczna 6, 23-204 Kraśnik. Kwota dotacji: 9 000,00 zł.
W ramach zadania zorganizowano sesje indywidualne dla osób stosujących przemoc w rodzinie w związku z używaniem alkoholu. W zadaniu uczestniczyło 31 mężczyzn.

Wnioski w zakresie Obszaru 3.:

1. Działania dla osób stosujących przemoc polegały na realizacji sesji indywidualnych, w ramach których uczestnicy dokonali autodiagnozy typu złości, uzyskali wiedzę na temat konstruktywnych sposobów jej wyrażania oraz wypracowali indywidualne sposoby radzenia sobie ze złością. Większość organizacji pozarządowych przystępujących do konkursu nie była zainteresowana podejmowaniem inicjatyw w tym zakresie, a swoje działania koncentrowały głównie na udzielaniu pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. W związku z epidemią COVID-19 zadania realizowano zgodnie z zasadami reżimu sanitarnego.
2. Ramowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie został przedłużony do 2021 r. w związku z przedłużeniem WPPPwR na lata 2017-2020.

Rekomendacje w zakresie Obszaru 3.:

1. Spotkania informacyjne dla przedstawicieli NGO na temat procedury otwartych konkursów, zachęcające do udziału i realizacji powyższych działań.
2. Rekomenduje się poszerzenie zakresu współpracy z podmiotami i organizacjami, które realizują programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Problematykę dotyczącą działań interwencyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie należy upowszechniać w ramach tematyki szkoleniowej oraz uwzględniać w otwartych konkursach ofert.
4. Wsparcie lokalnego systemu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez rozwijanie współpracy z podmiotami realizującymi programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Kierunek 4.1. Wyznaczanie kierunków działań dla podmiotów i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Działanie 4.1.1. Podejmowanie działań zmierzających do nawiązania i wzmocnienia współpracy pomiędzy służbami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w każdym województwie, poprzez:

- utworzenie i aktualizację bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie poszczególnych służb na poziomie województwa oraz umieszczenie jej na stronach internetowych instytucji wojewódzkich i okręgowych,
- nawiązanie współpracy pomiędzy takimi osobami w celu wypracowania wspólnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- przeprowadzanie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb.

Osiągnięta wartość wskaźników:

- umieszczenie i coroczna aktualizacja na stronach internetowych właściwych instytucji bazy danych osób nadzorujących lub koordynujących działanie służb na terenie województwa – 1

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- Na stronie ROPS w Lublinie dostępny jest „Informator o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie lubelskim”, dotyczący aktualnej oferty pomocowej, opracowany w poprzednich latach. Informator jest na bieżąco (w miarę potrzeb) aktualizowany.
- przeprowadzono 3 interdyscyplinarne szkolenia z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb:
 - Trzydniowe szkolenie pn. „Praca z dziećmi krzywdzonymi ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej” w terminach 7-9.09.2020 r., 14-16.09.2020 r., 21-23.09.2020 r., 28-29.09.2020 r. dla 80 osób.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 36 480,00 zł;
 - Budżet Województwa Lubelskiego – 9 120,00 zł.
- Łącznie: 45 600,00 zł

- Trzydniowe szkolenie pn. „Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych” w terminie 5-7.10.2020 r., 7-9.10.2020 r., 12-14.10.2020 r., 13-15.10.2020 r. dla 79 osób.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 36 928,00 zł;
- Budżet Województwa Lubelskiego – 9 232,00 zł.

Łącznie: 46 160,00 zł

- Trzydniowe szkolenie w formie on-line pn. „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy” w termach 16-18.11.2020 r., 23-25.11.2020 r., 25-27.11.2020 r. dla 50 osób.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 24 000,00 zł;
- Budżet Województwa Lubelskiego – 6 000,00 zł.

Łącznie: 30 000,00 zł

Kierunek 4.2. Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działanie 4.2.1. Organizowanie szkoleń w oparciu o wytyczne, dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych, służby więziennej, innych podmiotów mogących być członkami zespołów interdyscyplinarnych/grup roboczych

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba szkoleń w województwie – 3
- liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb lub podmiotów – 209

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie zrealizowało następujące działania:

- Trzydniowe szkolenie pn. „Praca z dziećmi krzywdzonymi ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej” w terminach 7-9.09.2020 r., 14-16.09.2020 r., 21-23.09.2020 r., 28-29.09.2020 r. dla 80 osób.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 36 480,00 zł;
- Budżet Województwa Lubelskiego – 9 120,00 zł.

Łącznie: 45 600,00 zł

- Trzydniowe szkolenie pn. „Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych” w terminie 5-7.10.2020 r., 7-9.10.2020 r., 12-14.10.2020 r., 13-15.10.2020 r. dla 79 osób.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 36 928,00 zł;
- Budżet Województwa Lubelskiego – 9 232,00 zł.

Łącznie: 46 160,00 zł

- Trzydniowe szkolenie w formie on-line pn. „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy” w termach 16-18.11.2020 r., 23-25.11.2020 r., 25-27.11.2020 r. dla 50 osób.

Źródła finansowania szkolenia:

- Budżet Wojewody Lubelskiego – 24 000,00 zł;
- Budżet Województwa Lubelskiego – 6 000,00 zł.

Łącznie: 30 000,00 zł

Kierunek 4.3. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działanie 4.3.1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia

Osiągnięta wartość wskaźników:

- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego – 0

W roku 2020 Województwo Lubelskie poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie nie realizowało działań w powyższym zakresie.

Wnioski w zakresie Obszaru 4.:

1. Na stronie ROPS w Lublinie widnieje aktualizowana w miarę potrzeb baza danych w zakresie istniejącej infrastruktury podmiotów, instytucji oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pn. „Informator o instytucjach działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.
2. System podnoszenia kwalifikacji jest na poziomie zgodnym z opracowanymi przez MRPiPS standardami szkoleń i kwalifikacji kadry, jednak ograniczeniem w realizacji niniejszych działań jest niewystarczająca wysokość środków finansowych.

3. Kierunek 4.3. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowano w 2017 oraz 2018 roku. Plan realizacji Programu nie zakłada konieczności realizacji wszystkich kierunków i działań w każdym roku.
4. W ramach interdyscyplinarnych spotkań z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb przeprowadzono 3 szkolenia z udziałem przedstawicieli JST, GKRPA, policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych, służby więziennej, a także innych podmiotów realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ze względu na sytuację związaną z epidemią SARS-CoV-2 jedno ze szkoleń miało charakter zdalny i odbywało się w formule oraz warunkach gwarantujących bezpieczeństwo epidemiczne uczestnikom i wykładowcom.

Rekomendacje w zakresie Obszaru 4:

1. Należy upowszechniać standardy interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez wzbogacenie tematyki szkoleń o niniejsze treści.
2. Wspieranie działań służących podnoszeniu kwalifikacji i umiejętności podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zabezpieczenie na ten cel środków finansowych.
3. Udzielanie wsparcia merytorycznego osobom pracującym w przedmiotowym obszarze, by mogły konsultować swoje działania i podjęte decyzje z zewnętrznym ekspertem. Superwizja stanowiłaby formę wsparcia oraz wymiany wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk. Z uwagi na pracę w wyjątkowo trudnym obszarze niezbędny jest rozwój superwizji, coachingu i grup wsparcia dla osób i służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez udzielenie wsparcia w formie superwizji.
5. Wzmocnienie i rozwijanie długofalowej współpracy pomiędzy osobami, służbami, instytucjami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zapewni to przekazywanie zadań zleconych do tych organizacji, których działania zostały pozytywnie zweryfikowane.

Podsumowanie

Niniejszy dokument stanowi odzwierciedlenie działań realizowanych w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie stanowi jedno z najważniejszych wyzwań polityki społecznej realizowanej zarówno na poziomie województwa, jak i samorządów powiatowych oraz gminnych.

ROPS w Lublinie podejmował inicjatywy zmierzające do wzrostu poziomu wiedzy i poprawy systemu informacyjnego w kwestii możliwości uzyskania pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizował obowiązek sprawozdawczy, udzielał informacji podmiotom działającym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz propagował działania edukacyjno-profilaktyczne. ROPS w Lublinie wspierał również organizacje pozarządowe udzielające specjalistycznej pomocy osobom zagrożonym przemocą w rodzinie. Z uwagi na sytuację epidemiczną wywołaną wirusem SARS-CoV-2 organizacje realizowały zadania z zachowaniem reżimu sanitarnego.

Jednocześnie realizowano działania wzmacniające współpracę między jednostkami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. ROPS w Lublinie był inicjatorem, ale też i uczestnikiem spotkań interdyscyplinarnych. W roku 2020 zorganizowane zostały trzy szkolenia, które miały na celu podniesienie kwalifikacji osób pracujących z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie. Sytuacja związana z epidemią COVID-19 utrudniła realizację działań w obszarze podnoszenia kwalifikacji kadry. Jedno ze szkoleń miało charakter zdalny.

Po przeprowadzeniu oceny realizacji poszczególnych działań określonych w Programie przyjęto wnioski i rekomendacje, które planuje się na bieżąco wdrażać w celu wzmocnienia działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Reasumując, z dokonanej analizy działań zrealizowanych w ramach WPPPwR w roku 2020 wynika, że wskazane jest kontynuowanie działań profilaktycznych, informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniowych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, kierowanych do ogółu mieszkańców województwa lubelskiego. Zasadne jest także przeprowadzanie cyklicznych badań społecznych wśród mieszkańców województwa lubelskiego w celu pozyskania informacji przydatnych przy opracowywaniu programów profilaktycznych oraz dokumentów strategicznych na poziomie województwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, służących minimalizacji problemów społecznych związanych z występowaniem zjawisk przemocy w rodzinie. Z kolei przy kreowaniu przyszłych kierunków działań w ramach nowej edycji WPPPwR należy uwzględnić opinię specjalistów pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc w rodzinie.